

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. Є. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Теорія музики»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи

 Гірник М.Ю.

27 серпня 2025 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сольфеджіо

галузь знань
спеціальність
освітньо-професійний ступінь
освітньо-професійна програма

В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
В5 Музичне мистецтво
Фаховий молодший бакалавр
Музичне мистецтво

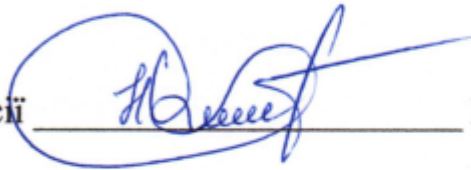
Розробники:

Стинич Наталія Іванівна, викладачка-методистка

Бізіля Наталія Іванівна, викладачка

Програму навчальної дисципліни «Сольфеджіо» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Теорія музики», протокол № 1 від «27» серпня 2025 року.

Голова циклової комісії

Н.І.Стинич

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів – 13	Курс: 1, 2, 3, 4
	Семестр 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
	Аудиторні заняття - 288 год.
	Практичні – 288 год.
Загальна кількість годин - 390	Самостійна робота: - 102 год. (підготовка та проходження екзамену - 30 год., самостійне вивчення матеріалу - 72 год.)
	Форми підсумкового контролю: залік - 5 семестр екзамен - 8 семестр

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Сольфеджіо» в музичному коледжі є складовою частиною професійної підготовки здобувачів освіти.

Завдання дисципліни – розвиток професійного музичного слуху здобувачів освіти, слухове сприйняття елементів музичної мови, вироблення аналітичного мислення, розвиток творчих здібностей.

В результаті вивчення дисципліна «Сольфеджіо» у комплексі всіх інших спеціальних дисциплін, здобувач освіти повинен набути міцних професійних навичок читання твору з листа, запису музичного тексту, слухового аналізу музичного тексту.

Основні практичні форми роботи в курсі «Сольфеджіо» – сольфеджування, музичний диктант, слуховий аналіз. Особливу увагу слід приділяти інтонаційним вправам та творчим завданням, в яких накопичення і усвідомлення нових мелодичних, ритмічних засобів пов'язане з поступовим ускладненням матеріалу, який вивчається.

Інтонаційні вправи

Цей вид роботи допоможе здобувачеві освіти створити той інтонаційний словник, який дасть йому можливість якісно сприймати світовий музичний спадок.

Засвоєння елементів ладу передбачає як роботу в тональності, так і роботу від звуку. Найбільш важливими вправами в тональності є спів гам, ступенів, акордів, акордових послідовностей, секвенцій тощо. Робота від звуку полягає в інтонуванні вгору і вниз інтервалів, акордів з їх можливим ладовим розв'язанням в різні тональності.

Слуховий аналіз

Основними завданнями слухового аналізу є розвиток аналітичних здібностей, музичної пам'яті, логіки музичного мислення. Робота над цим розділом проводиться в ладу та від звуку.

При засвоєнні елементів ладу необхідно звертати увагу на стійку ладо-тональну настройку, на функційну значимість ступенів, акордів ладу, на характер тяжінь та розв'язання.

Працюючи від звуку, необхідно виробляти відчуття фонізму інтервалів та акордів, при цьому слід домагатися точного визначення обернення, розташування, мелодичного положення акорду.

Матеріалом для слухового аналізу можуть бути фрагменти з музичних творів композиторів або спеціально складені педагогом акордові та інтервальні послідовності.

Диктант

Важлива роль у вихованні професійного музичного слуху відводиться диктанту. Ця форма роботи проводиться протягом всього періоду навчання. Підготовкою до основної форми можуть бути ритмічні диктанти, усні диктанти, диктанти напам'ять (запис з 2-3 програвань). Робота над диктантом допомагає розвитку музичної пам'яті та формує здібності аналізувати на слух музичний фрагмент.

Сольфеджування

Змістом цієї форми роботи є засвоєння студентами одноголосся, двоголосся і багатоголосся. Сольфеджування вміщує декілька форм завдань: спів з листа, розучування нотного тексту, вивчення напам'ять, транспозиція. Необхідно вимагати чистого інтонування, точного відтворення метро-ритму, виконання темпових, динамічних позначень, вірного фразування. Велике значення в сольфеджуванні має рівень розвитку внутрішнього слуху.

Сольфеджування в класі треба проводити індивідуально, дуєтом, всією групою.

Головною метою двоголосного сольфеджію є набуття навичок ансамблевого співу при одночасному слуханню обидвох голосів. У студентів старших курсів існуючий матеріал можна розширити співом романсів, інструментальних творів Й.С.Баха, хорових обробок М.Леонтовича тощо.

Творчі завдання

В курсі «Сольфеджію» важливе значення мають творчі завдання: підбір акомпанементу та спів мелодій під акомпанемент, завдання на складання та імпровізацію невеликих музичних побудов або створення цілісних побудов, що передбачені на самостійну домашню роботу. Творчі завдання виконуються паралельно з інтонаційними вправами та слуховим аналізом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти **повинен знати:**

- сольфеджувати,
- писати музичний диктант,
- визначати на слух окремі елементи музичної мови,
- визначати цілісний слуховий аналіз фрагменту музичного твору.

Повинен вміти:

- професійно володіти читанням нот з листа,
- записувати музичний текст,
- на слух проаналізувати засоби музичної мови.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Попередньо здобуті знання мистецького спрямування.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ

І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності:

- ЗК 3** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК 5** Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 6** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 7** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
- ЗК 8** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

- СК 1** Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення наступних результатів:

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до спеціалізації).

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

**РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ГОДИН
МІЖ ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЮ
РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ,
ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I курс

1. Інтенаційні вправи.

Спів гам 3-х видів мажору та мінору, ступенів ладу з розв'язанням нестійких в стійкі. Спів різних мелодичних зворотів по таблиці з прохідними, допоміжними хроматичними та діатонічними ступенями. Використання в мелодичному русі альтерованих нестійких ступенів. Інтонування на ступенях ладів всіх консонансів, дисонансів (третонів, характерних інтервалів) та інтонування від звука консонансів і дисонансів. Спів в ладу головних та побічних тризвуків, V₇, VII₇, II₇ з оберненнями. Від звука – чотири види ⁵/₃ з оберненнями, сім видів септакордів з оберненнями.

2. Сольфеджування.

Форми завдань: спів з листа, самостійне розучування нотного тексту, вивчення напам'ять, транспозиція, робота над внутрішнім слухом, спів з акомпанементом, спів з ритмічним супроводом і т.д.

Спів індивідуально, дуєтом, всією групою.

Спів двоголосся з програванням на інструменті одного з голосів.

3. Слуховий аналіз.

Визначення на слух інтервалів та акордів в тісному 3-4-голоссі. Інтервальні, акордові та акордово-інтервальні послідовності (3-4 програвання).

Визначення стійких, нестійких ступенів, невеликих мелодичних зворотів з поступовим ускладненням інтонаційної та ритмічної сторони.

Від звуку: звукоряди, інтервали, акорди в тісному розташуванні.

Запис або відтворення на фортепіано, транспонування в іншу тональність почутого музичного матеріалу.

4. Диктант.

Одноголосся. Запис диктантів по пам'яті з інтонаційними та ритмічними труднощами, які зустрічаються в інтонаційних вправах, в сольфеджуванні. Усні, ритмічні та короткі диктанти напам'ять з обмеженою кількістю програвань.

Короткі інтервальні диктанти з паралельним рухом голосів при визначеній гармонічній основі.

II курс

1. Інтенаційні вправи.

Всі форми роботи, які застосовувались на I курсі – зберігаються.

Інтонування хроматизмів, взятих стрибком. Інтонування відрізків хроматичних гам. Відхилення в споріднені тональності через третони, характерні інтервали в одноголоссі та двоголоссі.

Діатонічні та хроматичні секвенції.

Хроматичні інтервали мажору і мінору. Тритони та характерні інтервали в умовах відхилень.

Побічні тризвуки та септакорди ладів. Акорди в гармонічному 4-голоссі (паралельно курсу гармонії). Від звука всі види септакордів з оберненнями та мажорний, мінорний 5/3, 6 в гармонічному 4-голоссі. Спів нескладних романсів.

2. Сольфеджування.

Одноголосся. Ускладнення інтонаційної та ритмічної сторін. Транспонування на секунду, терцію. Введення хроматичних стрибкових звуків, відхилень в споріднені тональності.

Двоголосся. Внутрішньоладові хроматичні звуки, відхилення через тритони, характерні інтервали при плавному русі голосів.

3. Слуховий аналіз.

Визначення мелодичних, інтервальних та акордових побудов (10-12) із записом та повторенням на фортепіано.

Визначення звукорядів ладів, інтервалів, акордів в тісному розташуванні та гармонічному чотириголоссі з визначенням функцій, розташування мелодичного положення акорду.

4. Диктант.

Одноголосся. Ускладнення відповідно до програмового матеріалу (хроматизми, відхилення, більш складні ритмічні групи).

Двоголосся. Внутрішньоладові хроматичні звуки, діатонічні і хроматичні секвенції, відхилення в споріднені тональності.

Елементи 4-голосних диктантів у відповідності з програмою по гармонії.

III курс

1. Інтонаційні вправи.

Всі форми роботи, які застосовувались на I, II курсах, зберігаються. Інтонавання всіх видів ладів мажоро-мінорної системи та монодичних ладів. Інтонавання хроматичних гам, різних видів хроматизмів в умовах відхилень, модуляційних переходів. Відхилення в споріднені тональності з стрибковими допоміжними звуками, відхилення в далекі тональності через спільний звук. Спів хроматичних гам в двоголоссі (паралельними інтервалами, імітаційно). Спів хроматичних інтервалів в умовах відхилень. Складні інтервали від звуку. Альтерація акордів S-ї групи (DD). Акорди всіх ступенів в умовах відхилень. Відхилення через побічну D, побічну S, повний функціональний зворот, хроматичні перервані звороти. Модуляція в тональності I ступеня споріднення.

2. Сольфеджування.

Сольфеджування в складних розмірах (4_2 , 6_8 , 6_4 , 9_8), в мішаних розмірах 5_4 , 5_8 , змінних розмірах. Одноголосся. Мелодика композиторів ХХ століття. Спів мелодій з транспонуванням з листа на будь-який інтервал.

Двоголосся. Рух з стрибковими хроматичними звуками. Відхилення і модуляції в тональності I ступеня споріднення. Спів романсів під акомпанемент.

3. Слуховий аналіз.

Визначення простих та складних інтервалів від звука, визначення акордів в тісному 3-4-голоссі та гармонічному 4-голоссі. Визначення в тональності варіантів альтерації II^5_3 , II_7 , IV_7 та розв'язання альтерованих S і DD різними варіантами. Визначення відхилень та модуляцій в споріднені тональності в строгому 4-голоссі та в художніх творах.

Цілісний слуховий аналіз фрагментів музичного твору (різні види фактури). Визначення всіх видів монодичних ладів, двічі гармонічних, штучних та трьох видів мажору і мінору.

4. Диктант.

Подальше ускладнення ладової (змінність, різні форми альтерації, широкі стрибки, приховане двоголосся), метроритмічної та структурної основи диктанту. Запис 2-голосних диктантів з відхиленнями, модуляціями в споріднені тональності. Запис невеликих 4-голосних диктантів хорального складу.

IV курс

1. Інтонанційні вправи.

Всі форми роботи, які застосовувались на I-III курсах ускладнюються.

Акордові послідовності з відхиленнями і модуляціями у віддалені тональності в чотириголосному гармонічному викладі.

Вивчення всіх акордів, їх інтонування, розв'язання в темах «Енгармонізм D_7 , зм. VII_7 ». Спів коротких модуляцій через енгармонізм D_7 , зм. VII_7 . Акорди мажоро-мінору в гармонічних зворотах. Модуляція через VI низький мажору, неаполітанський 5_3 , 6, однойменну тоніку. Альтерація акордів D-ї групи. Спів в ключах «До».

Найпростіші форми неакордових звуків в гармонічному 4-голоссі. Хроматичні перервані звороти. Всі пройдені акорди від звука.

2. Сольфеджування.

Подальше ускладнення ладових, метроритмічних, структурних основ одноголосся, двоголосся, триголосся, чотириголосся.

Одноголосся: широкі стрибки, ритмічна змінність, різні форми альтерації, відхилення і модуляції в далекі тональності. Транспонування з листа більш складних мелодій.

Триголосся: сольфеджування музичних прикладів ансамблем або індивідуально (з грою на фортепіано).

Двоголосся: ускладнення ладової і метроритмічної основи в гармонічному та поліфонічному викладах. Транспонування на терцію.

Чотириголосся: гармонічне хоральне сольфеджування у відповідності до курсу гармонії.

Спів романсів українських, зарубіжних композиторів.

3. Слуховий аналіз.

Енгармонізм D_7 (розв'язання в 14 тональностях). Енгармонізм зм.7 (розв'язання в 24 тональностях). Визначення невеликих побудов з енгармонічними модуляціями через D_7 , зм.7.

Гармонічні звороти і періоди з модуляціями в будь-які тональності, з найпростішими формами неакордових звуків, з акордами мажоро-мінору.

Цілісний аналіз музичного твору в різних типах фактури.

Визначення інтервалів, акордів від звука, різних видів ладів (звукорядів).

4. Диктант.

Ускладнення інтонаційної, ритмічної основи одноголосних, дво-триголосних диктантів. Запис невеликих 4-голосних диктантів. Вивчення їх напам'ять, підбір акомпанементу до одноголосних диктантів, транспонування їх на секунду та терцію.

Творчі завдання на докомпонування періодів в гармонічній хоральній фактурі на задану початкову побудову.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		п	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6
I семестр					
Тема 1. Мажор. Стійкі ступені. Т, Т ₆ , Т ₄ ⁶ в 6 варіантах.	3	-	2	-	1
Тема 2. Стійкі інтервали мажору. Консонанси від звука. Музичний синтаксис.	2	-	2	-	-
Тема 3. Три види мажору. Стійкі та нестійкі ступені. Допоміжні, прохідні звуки та оспівування.	3	-	2	-	1
Тема 4. Консонанси на ступенях мажору. Секвенції. Розмір ² ₄ , ³ ₄ .	3	-	2	-	1
Тема 5. Пунктирний ритм. Секвенції.	3	-	2	-	1
Тема 6. Три види мінору. Т, т ₆ , т ₄ ⁶ . Стійкі інтервали.	3	-	2	-	1
Тема 7. Консонанси на ступенях мінору.	3	-	2	-	1
Тема 8. Т, S, D з оберненнями в мажорі та мінорі. Ритмічні партитури на ² ₄ , ³ ₄ , ³ ₈ .	3	-	2	-	1
Тема 9. Секунди та септими на ступенях мажору та мінору. Дисонанси від звуку.	3	-	2	-	1
Тема 10. Тризвуки від звуку. Ладове розв'язання.	3	-	2	-	1
Тема 11. Секстакорди та кварт секстакорди від звуку. Ладове розв'язання. Акордові секвенції.	3	-	2	-	1
Тема 12. Тритони в ладу і від звуку. Ладове розв'язання, енгармонізм.	3	-	2	-	1
Тема 13. Характерні інтервали. Тріоль.	3	-	2	-	1
Тема 14. D ₇ та його обернення в мажорі і мінорі.	2	-	2	-	-

Тема 15. Акордові послідовності з T, S, D, D ₇ та їх оберненнями. Малий мажорний 7 від звуку. Ладове розв'язання.	3	-	2	-	1
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-
Всього годин	45	-	32	-	13
II семестр					
Тема 1. Інтервальні диктанти. Інтервали та акорди від звуку. T, S, D, D ₇ з оберненнями.	2	-	2	-	-
Тема 2. Прохідні, допоміжні та стрибкові хроматизми. Відрізки хроматичних гам.	5	-	4	-	1
Тема 3. Відхилення в одноголосі через плавний хроматизм.	4	-	4	-	-
Тема 4. Ладове розв'язання консонансів і дисонансів.	3	-	2	-	1
Тема 5. Хроматичні зб.б-зм.3.	2	-	2	-	-
Тема 6. Побічні тризвуки та їх обернення.	5	-	4	-	1
Тема 7. Ладове розв'язання 5_3 , 6 , 6_4 .	2	-	2	-	-
Тема 8. Акордові послідовності з побічними 5_3 , 6 , 6_4 .	2	-	2	-	-
Тема 9. Лади народних пісень. Ритмічні вправи.	2	-	2	-	-
Тема 10. Ввідні септакорди. VII ₇ з оберненнями та розв'язанням в мажорі та мінорі. Малий зменшений та зменшений септакорди від звуку. Ладове розв'язання.	4	-	4	-	-
Тема 11. II ₇ з оберненнями та розв'язаннями в мажорі та мінорі.	3	-	2	-	1
Тема 12. Малий мінорний септакорд від звуку. Ладове розв'язання.	2	-	2	-	-
Тема 13. Побічні септакорди та їх розв'язання. Сім видів септакордів в основному виді.	4	-	4	-	-
Тема 14. Двічі гармонічні лади. Збільшений та зменшений лади. Акордові послідовності з V ₇ , VII ₇ , II ₇ , побічними септакордами.	3	-	2	-	1
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-
Всього годин	45	-	40	-	5
III семестр					
Тема 1. Повторення: T, S, D, побічні 5_3 V ₇ , VII ₇ , II ₇ в тональності. Розмір 6_8 .	3	-	2	-	1

Тема 2. Лади. Акорди від звуків. Ладове розв'язання. Хроматизми.	3	-	2	-	1
Тема 3. Мелодичні секвенції. Інтервали в ладу. Чотириголосний виклад T, S, D.	3	-	2	-	1
Тема 4. Відхилення в одноголоссі в споріднені тональності через тритони і характерні інтервали.	3	-	2	-	1
Тема 5. Відхилення в двоголоссі. Гармонічне з'єднання T, S, D.	3	-	2	-	1
Тема 6. Діатонічні та хроматичні секвенції. Мелодичне з'єднання T, S, D.	3	-	2	-	1
Тема 7. Послідовності в 3-4 голоссі. Складні розміри. Зворот T-S-D-T в гармонічному чотириголоссі.	3	-	2	-	1
Тема 8. Ладова альтерація.	3	-	2	-	1
Тема 9. Хроматичні інтервали в мажорі.	3	-	2	-	1
Тема 10. Хроматичні інтервали в мінорі.	2	-	2	-	-
Тема 11. Інтервальні послідовності з хроматичними інтервалами.	2	-	2	-	-
Тема 12. Акордові послідовності в гармонічному чотириголоссі.	3	-	2	-	1
Тема 13. Переміщення тризвуків. Ритмічні диктанти в складних розмірах.	3	-	2	-	1
Тема 14. Кадансовий квартсекстакорд (K^6_4).	3	-	2	-	1
Тема 15. Особливі види ритмічного поділу K^6_4 в гармонічних зворотах.	3	-	2	-	1
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-
Всього годин	45	-	32	-	13
IV семестр					
Тема 1. Хроматизми. Ритмічні вправи. Великі септакорди з оберненнями.	2	-	2	-	-
Тема 2. Лади народних пісень. T_6, S_6, D_6 в гармонічному чотириголоссі.	2	-	2	-	-
Тема 3. Діатонічні та хроматичні секвенції. T_6, S_6, D_6 в гармонічних зворотах.	2	-	2	-	-
Тема 4. Інтервальні та акордові послідовності. Мажорний та мінорний секстакорди в гармонічному чотириголоссі.	3	-	2	-	1
Тема 5. Стрибки при з'єднанні $^5_3, 6$. З'єднання двох секстакордів.	2	-	2	-	-
Тема 6. Найпростіші схеми відхилень в 3-4 голоссі в споріднені тональності.	4	-	4	-	-

Тема 7. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди.	2	-	2	-	-
Тема 8. D ₇ в гармонічному чотириголоссі.	3	-	2	-	1
Тема 9. Малий мажорний 7 в гармонічному чотириголоссі.	2	-	2	-	-
Тема 10. Прохідні гармонії між D ₇ та його оберненнями. Стрибкове розв'язання D ₇ .	5	-	4	-	1
Тема 11. Модуляція в тісному 3-4 голоссі в споріднені тональності.	4	-	4	-	-
Тема 12. Гармонічні послідовності з модуляціями.	3	-	2	-	1
Тема 13. Секстакорд та тризвук II ступеня.	2	-	2	-	-
Тема 14. Послідовності з акордами гармонічного мажору.	2	-	2	-	-
Тема 15. Тризвук VI ступеня.	5	-	4	-	1
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-
Всього годин	45	-	40	-	5
V семестр					
Тема 1. Стрибкові хроматичні звуки. Прохідні акорди в гармонічному чотириголоссі.	4	-	2	-	2
Тема 2. Діатонічні та хроматичні секвенції. Септакорди від звуку та їх ладове розв'язання.	2	-	2	-	-
Тема 3. Відхилення в одноголоссі в тональності II ступеня спорідненості (через спільний звук).	3	-	2	-	1
Тема 4. Септакорд II ступеня з оберненнями в гармонічному чотириголоссі.	2	-	2	-	-
Тема 5. Малий мінорний, малий зменшений септакорд від звуку. Розмір $\frac{9}{8}, \frac{12}{8}, \frac{5}{8}, \frac{7}{8}$.	3	-	2	-	1
Тема 6. Альтерація акордів S-ї групи.	3	-	2	-	1
Тема 7. Група акордів DD.	3	-	2	-	1
Тема 8. Альтерована S і DD в зворотах.	2	-	2	-	-
Тема 9. VII ₇ в гармонічному чотириголоссі.	4	-	2	-	2
Тема 10. Малий зменшений 7 від звуку.	2	-	2	-	-
Тема 11. V ₉ , II ₉ в гармонічному чотириголоссі.	4	-	2	-	2
Тема 12. Тризвук III ступеня і VII ₆ в зворотах.	2	-	2	-	-
Тема 13. D ⁶ , D ⁶ ₇ , D ⁶ ₉ , VII ⁴ ₇ , тоніка з 6, 7, 9.	3	-	2	-	1

Тема 14. Фрігійські звороти в мелодії і басу.	2	-	2	-	-
Тема 15. Акордові послідовності в гармонічному чотириголоссі.	4	-	2	-	2
Залік	2	-	2	-	-
Всього годин	45	-	32	-	13
VI семестр					
Тема 1. Побічні 7 в гармонічних зворотах.	3	-	2	-	1
Тема 2. Відхилення в двоголоссі в тональності II ступеня споріднення.	2	-	2	-	-
Тема 3. Альтеровані S в гармонічному чотириголоссі.	2	-	2	-	-
Тема 4. Альтерована S і DD в каденціях.	2	-	2	-	-
Тема 5. Альтерована S і DD в середині побудови.	2	-	2	-	-
Тема 6. Акорди з збільшеною секстою.	3	-	2	-	1
Тема 7. Альтерована S і DD в акордових послідовностях і художніх фрагментах.	4	-	4	-	-
Тема 8. Альтерація акордів D групи.	5	-	4	-	1
Тема 9. Хроматичні секвенції.	2	-	2	-	-
Тема 10. Відхилення в споріднені тональності.	4	-	4	-	-
Тема 11. Хроматичні перервані звороти.	2	-	2	-	-
Тема 12. Модуляція в тональності I ступеня споріднення.	3	-	2	-	1
Тема 13. Модуляція в напрямку D.	4	-	4	-	-
Тема 14. Модуляція в напрямку S.	5	-	4	-	1
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-
Всього годин	45	-	40	-	5
VII семестр					
Тема 1. Повторення: «Альтеровані акорди S-ї групи і акорди DD».	4	-	2	-	2
Тема 2. Повторення: «Відхилення і модуляція в споріднені тональності».	2	-	2	-	-
Тема 3. Альтеровані акорди доміантної групи. Септакорди від звука.	2	-	2	-	-
Тема 4. Енгармонізм D ₇ (тісне розташування).	4	-	2	-	2
Тема 5. Енгармонізм D ₇ .	2	-	2	-	-
Тема 6. Енгармонізм зм.7.	2	-	2	-	-
Тема 7. Модуляція в тональності II ступеня	5	-	4	-	1

споріднення з мажору та з мінору.					
Тема 8. Енгармонічна модуляція через D ₇ .	4	-	2	-	2
Тема 9. Енгармонічна модуляція через зм. ₇ .	6	-	4	-	2
Тема 10. Тризвук, септакорд II низького ступеня.	3	-	2	-	1
Тема 11. Мажоро-мінор. VI низький ступінь в гармонічних зворотах.	3	-	2	-	1
Тема 12. Акордові послідовності з акордами мажоро-мінору.	6	-	4	-	2
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-
Всього годин	45	-	32	-	13
VIII семестр					
Тема 1. Модуляція в далекі тональності.	6	-	4	-	2
Тема 2. Модуляція через тризвуки II низького, VI низького ступенів.	4	-	4	-	-
Тема 3. Інструментальна мелодика XX століття.	5	-	4	-	1
Тема 4. Еліпсис. Еліптичні відхилення та модуляції.	5	-	4	-	1
Тема 5. Акордові послідовності з різними видами модуляцій.	4	-	4	-	-
Тема 6. Хори та романси композиторів XX століття.	4	-	4	-	-
Тема 7. Альтерація акордів S і D груп (повторення).	4	-	4	-	-
Тема 8. Енгармонічна модуляція через D ₇ , зм. ₇ . (повторення).	7	-	6	-	1
Тема 9. Інтервали, акорди від звука. Ладове розв'язання.	4	-	4	-	-
Підсумкове заняття	2	-	2	-	-
Підготовка та проходження екзамену	30	-	-	-	30
Всього годин	75	-	40	-	35

Самостійна робота

Форми самостійної роботи:

1. Самостійне написання слухових завдань (самодиктант, запис з аудіодиску, взаємодиктування інтервалів, акордів, послідовностей, диктантів).
2. Творчі завдання:
 - а) написання мелодій у формі періоду;
 - б) підбір акомпанементу до одноголосних мелодій;
 - в) складання або доскладання двоголосся.
 - г) створення мелодії до поданої акордової послідовності.
3. Розучування романсів з супроводом.
4. Написання фонохрестоматій музичних диктантів.

Форми контролю самостійної роботи:

1. Фронтальна перевірка самодиктантів та слухового аналізу.
2. Бліц-опитування.
3. Внесення окремих видів завдань на залікові уроки та на екзамен.

№	Тема	Кількість год
I семестр		
1.	Три види мажору і мінору. Консонанси на ступенях і від звука. Розмір $^2_4, ^3_4$.	3
2.	T, S, D з оберненнями. Чотири види $^5_3, ^6, ^3_4$ від звука.	5
3.	Дисонанси на ступенях і дисонанси від звука.	3
4.	D ₇ в ладу. Малий мажорний ₇ з оберненнями від звука.	2
Всього:		13
II семестр		
1.	Головні і побічні септакорди	5
Всього:		5
III семестр		
1.	Чотириголосний виклад T, S, D.	4
2.	Відхилення в одноголосі та двоголосі в споріднені тональності.	6
3.	Хроматичні інтервали.	3
Всього:		13
IV семестр		
1.	Чотириголосний виклад T ₆ , S ₆ , D ₆ .	2
2.	Відхилення в 3-4-голосі в споріднені тональності.	2
3.	D ₇ в гармонічному 4-голосі. П ₆ , VI ⁵ ₃ .	1
Всього:		5
V семестр		
1.	VII ₇ , II ₇ в гармонічному чотириголосі.	4
2.	Альтерація акордів S-ї групи (тісно).	6
3.	Фрігійські звороти в мелодії та басу.	3
Всього:		13
VI семестр		
1.	Відхилення в споріднені тональності в гармонічному 4-голосі.	3
2.	Модуляція в споріднені тональності.	2
Всього:		5
VII семестр		
1.	Енгармонічна модуляція через D ₇ , зм. ₇ .	8
2.	Мажоро-мінор.	5
Всього:		13
VIII семестр		
1.	Еліпсис. Еліптичні модуляції.	3
2.	Хори та романси композиторів XX ст. мелодика композиторів XX ст.	2

ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результати навчання здобувача освіти, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання здобувачів освіти охоплює низку письмових, усних, практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компетентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Результати навчання здобуча освіти, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання здобувача освіти охоплює низку письмових, усних, практичних контрольних процедур, які використовують відповідно до компонентнісних характеристик (знання, вміння/навички, комунікація, відповідальність і автономія) результатів навчання, досягнення яких контролюється.

Вимірювання рівня досягнення результатів навчання здійснюється експертно за критеріями.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти проводиться під час проведення поточного і підсумкового контролю.

Поточне оцінювання здійснюється на всіх етапах навчальної діяльності у формах: опитування здобувачів освіти на предмет засвоєння навчального матеріалу; тестового контролю; виконання студентами письмових контрольних робіт, перевірка самостійної роботи.

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку або екзамену, в терміни встановлені графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеною програмою навчальної дисципліни.

Залік – 5 семестр

Екзамен – 8 семестр

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є поточний контроль знань студентів. До його основних завдань належать:

- оцінювання рівня засвоєння здобувачами освіти програмного матеріалу дисципліни;
- інформування здобувачів освіти про якість їх роботи над вивченням дисципліни;
- мотивація здобувачів освіти до систематичної активної роботи протягом семестру;
- аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи здобувачів освіти й ефективність навчального процесу в цілому.

Систематичність і активність роботи здобувача освіти протягом семестру контролюються й оцінюються за такими видами роботи:

- виступи на практичних заняттях;
- участь в обговоренні питань з певної теми;
- відповіді на запитання викладача;
- виконання домашніх завдань;
- застосування знань на практиці;
- екзамен.

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, комп'ютерного тестування, виконання індивідуальних завдань тощо і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Форми поточного контролю:

1. Вибіркове усне опитування на уроці.
2. Перевірка рівня слухового засвоєння теми (різні види музичних диктантів та слухових завдань).
3. Фронтальне усне опитування на уроці.
4. Бліц – опитування.
5. Вікторини, конкурси.

СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку або екзамену, в терміни, встановленого графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою навчальної дисципліни.

ЗАЛІКОВІ ВИМОГИ

1. Письмовий диктант
2. Опитування по матеріалу семестру /поточні оцінки/.
3. Слуховий аналіз.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ВИМОГИ

Екзамен з «Сольфеджіо» у VIII семестрі передбачає усну відповідь та письмову роботу.

1. Письмова екзаменаційна робота включає запис 2-голосного диктанту відповідної складності (орієнтовна складність: №124 зб. Калашнік П., Булгаков Л. Музичні диктанти. Мелодії для гармонізації. – К., Музична Україна., 1981.

Усна відповідь за білетом передбачає вміння студента:

1. Просольфеджувати:
 - а) одноголосся;
 - б) двоголосся;
 - в) романс з супроводом українського або зарубіжного композитора, чи хоровий твір (на вибір викладача).

2. В тональності проспівати:
 - а) хроматичну гаму (мажору або мінору);
 - б) хроматичні інтервали з розв'язанням (хроматичні тритони, хроматичні зм.4, зб.5, зм.3, зб.6);
 - в) три акорди з розв'язанням (побічні септакорди, акорди альтерованої субдомінанти та подвійної доміанти);
 - г) акордову послідовність з включенням відхилень в тональності першого ступеня спорідненості та альтерованих акордів, чи модуляцію (функціональну або енгармонічну).
3. Проспівати від звуку вгору та вниз: звукоряди ладів народної музики, інтервали, чотири види тризвуків та сім видів септакордів з оберненнями (два лади, інтервали та акорди), або м.Маж.7 (зм.VII7) з енгармонічною заміною (на вибір викладача).
4. Визначення на слух (звукоряди ладів народної музики, інтервали та акорди, акордові послідовності, згідно програмових вимог).

ЗРАЗОК БІЛЕТУ за VIII семестр:

1. Проспівати з листа:

- а) одноголосся № 369 (Писаревський А. Сольфеджіо вип. 5. «Муз. Україна» К.-1970);

- б) двоголосся №505 (Афоніна О., Баранова В. Сольфеджіо: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2013);

- в) романс М.Скорика «Весільна пісня», або хорова обробка М.Леонтовича «Пряля» (на вибір викладача);

2. В тональності Des-dur проспівати:

- хроматичну гаму;

- розв'язати інтервали і акорди : зм 3-зб 6, N6, D4/3 b5, I6/5;

- проспівати модуляцію Des-C (функціональну або енгармонічну через мМаж7);

3. Від звука «сіс» проспівати зменшений септакорд, енгармонічно замінити і розв'язати.

4. Визначення на слух.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів поточного та підсумкового контролю здійснюється за національною (чотирибальною шкалою):

«відмінно» - виставляється за умови, що здобувач освіти повністю виконає всі контрольні завдання і виявить глибокі знання, уміння, навички при відповіді на питання. При відповіді показано вільне та повне володіння матеріалом різного ступеня складності; при відповіді на додаткові питання виявляється володіння матеріалом, самостійна робота виконана у повному обсязі.

«добре» - виставляється за умови, що здобувач освіти в цілому повністю виконає всі контрольні завдання, відповість на всі питання, але допустить декілька

незначних помилок, виявивши повні та глибокі знання всього матеріалу. При відповіді на додаткові питання демонструється повне відтворення необхідного матеріалу з несуттєвими помилками, самостійна робота виконана у достатньому обсязі.

«задовільно» - виставляється за умови, що здобувач освіти не повністю виконає всі контрольні завдання, не допустить більше 4-5 помилок в письмовому диктанті, не виявить достатніх практичних та теоретичних знань. Не виявляє самостійного творчого мислення, не виявляє пізнавального інтересу до дисципліни.

«незадовільно» - виставляється за умови, що здобувач освіти не виконає контрольні завдання, допустить більше 6 помилок в письмовому диктанті, недостатньо володіє теоретичним матеріалом та має слабкі практичні навички та уміння. Не виконує завдання, рекомендовані для самостійного вивчення.

Письмова робота з дисципліни «Сольфеджіо» передбачає написання одноголосного та двоголосного музичних диктантів.

Критерії оцінювання:

Одноголосний музичний диктант

«5» - оцінюється бездоганно написаний диктант з недослуханням довгим звуком або невірно записаним стилем.

«4» - можлива заміна простого розміру на складний, або одна інтонаційна, ритмічна помилки.

«3» - записана на «5» більша частина диктанту, але з незначними інтонаційними, ритмічними помилками..

«2» - оцінюється диктант, що має більше помилок, ніж диктант, написаний на «3».

Двоголосний музичний диктант

«5» - оцінюється бездоганно написаний диктант

«4» - порушена висота 1-2 звуків або ритмічна сторона голосів.

«3», «2» - згідно пунктів для одноголосних диктантів.

Слуховий аналіз:

Визначення елементів муз. мови (інтервалів, акордів) від звуку

З трьох програвань визначаються 10 інтервалів або акордів в тісному розташуванні або гармонічному 4-голосі (залежно від програмових вимог).

«5» – визначення 9-10 інтервалів або акордів.

«4» – визначення 8-7 інтервалів або акордів.

«3» – визначення 6-5 інтервалів або акордів.

«2» – визначення менше ніж 5 інтервалів або акордів.

Акордова послідовність в формі періоду (4-5 програвань)

«5» – визначені всі акорди або допущені 1-2 незначні помилки.

«4» – допущені 3-4 помилки (наприклад, з 12 акордів).

«3» – правильно визначені каданси та більша половина акордів всередині побудови.

«2» – більше половини акордової послідовності не визначено.

Спів з листа

«5» – приклад проспіваний вірно, в належному темпі, з врахуванням динаміки та правильним фразуванням.

«4» – допускаються 1-2 інтонаційних або ритмічних помилок, або має місце не зовсім чисте інтонування.

«3» – при співі мають місце 5-6 помилок.

«2» – при співі мають місце більше ніж 6 помилок.

Критерії оцінювання відповіді здобувача освіти на екзамен

Музичний диктант оцінюється відповідно загальним критеріям оцінювання диктанту.

Усна відповідь включає чотири комплексні форми завдань які оцінюються згідно загальним критеріям.

При виставленні загальної екзаменаційної оцінки перевага надається усній відповіді студента, оскільки усна відповідь включає чотири види завдань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Афоніна О., Баранова В. Сольфеджіо: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Вінниця: Нова книга, 2013.
2. Афоніна О., Баранова В. Сольфеджіо на основі сучасної джазової та естрадної музики: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Вінниця: Нова книга, 2013.
3. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики : хрестоматія. Ч. 1. Одноголосся. Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2018.
4. Бражнікова Л.Д. Українська народна пісня на уроках сольфеджіо. Хрестоматія. Тернопіль, Навчальна книга-Богдан.
5. Буравчук Л. Сольфеджіо. Київ : Мелосвіт, 2015.
6. Диктанти на матеріалі музики Миколи Лисенка / авт.-укл. Дар'я Романець. Вінниця : Нова Книга, 2016.
7. Євпак Є. Хорові розпівки. «Муз. Україна» К. – 1978.
8. Калашнік П., Булгаков Л. Музичні диктанти. Мелодії для гармонізації. – К., Музична Україна., 1981.
9. Кучеров В. Музичні диктанти підвищеної складності. «Муз. Україна» К.-1977.
10. Лемішко М. Музичні диктанти (одно-, дво-, та триголосні) для середньої та вищої ланок музичної освіти. – Л., Видавництво ., 1981.
11. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень. Київ : Музична Україна, 2017. 112 с.
12. Писаревський А. Сольфеджіо вип. 5. «Муз. Україна» К.-1970
13. Смаглій Г. Сольфеджіо: Підручник у 6 частинах. Харків : Вид-во «Ранок», 2013.
14. Смаглій Г. Сольфеджіо: ч.6. Харків: Факт, 2008, 2010, 2019.
15. Столова Є. Музичні диктанти. «Муз. Україна» К.-1970.
16. Фоменко Л. Сольфеджіо: навч. посіб. 2. вид. Київ, 2018.

Додаткова

1. Бах Й.С. Дво- три-голосні інвенції.
2. Бах Й.С. Добре темперований клавір, т. I, II.
3. Барська З. Барви української народної пісні: хрестоматія. Тернопіль, 2004. 180 с.
4. Леонтович М. Хорові твори. – К., 1961.
5. Шип С., Музична форма від звуку до стилю: Навч. посіб. К. : Заповіт, 1998. 368 с.
6. Юцевич Ю. Музика: словник-довідник. Тернопіль, 2003. 404 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.europeana.eu/portal> — Європейська цифрова бібліотека.
2. <http://elib.nplu.org/collection.html?id=33> — Національна парламентська бібліотека України.
3. <http://www.ukrbook.net> — Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова».
4. <http://www.nbuv.gov.ua> — Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
5. <http://www.twirpx.com/files/art/music> — Музичне мистецтво: все для здобувача освіти.
6. <http://pidruchniki.ws/> — Бібліотека українських підручників.